За час війни сотні жінок з Донбасу стали жертвами насильства

https://donbas24.news/news/za-cas-viini-sotni-zinok-z-donbasu-stali-zertvami-nasilstva

14 липня 2022, четвер
Автор: **Ольга Демідко (Маріуполь)**
Автор: **donbas24.news**

Сексуальне насильство — один з найбільш жорстоких інструментів війни, який набуває все більшого поширення на Донбасі

За майже шість років війни на Донбасі було зафіксовано більше 100 випадків актів сексуального насильства на Донбасі. Не виключено, що нерозкритих фактів подібних злочинів йде на тисячі. Навіть відомі випадки, коли дівчата і жінки після зґвалтування російськими військовими завагітніли.

Римський статут чітко визначає,[1] що зґвалтування, примус до проституції, примусова стерилізація та інші види сексуального насильства, які становлять грубі порушення Женевських конвенцій (якщо вони скоєні в контексті збройного конфлікту та пов'язані з ним), є воєнними злочинами. Це означає, що особи, які вчинили такі злочини, можуть постати перед Міжнародним кримінальним судом.

Східноукраїнський центр громадських ініціатив повідомив,[2] що сексуальне насильство в різних формах набуло свого поширення ще з 2014 року, з самого початку збройної агресії росії проти України, проте зараз кількість постраждалих зростає щодня. Лауреат Нобелівської премії миру 2018 року, гінеколог ***Деніс Муквеге*** отримав премію за те, що допомагав жінкам, зґвалтованим під час конголезьких війн. Муквеге почав допомагати жінкам з 1994 року, коли під час геноциду в Руанді на територію Заїру почали заходити озброєні загони чоловіків. Він став провідним експертом у світі щодо того, як лікувати наслідки сексуального насильства та одним з перших заговорив про те, що військові ґвалтують не заради сексуального задоволення, а щоб залякати населення, і почав виступати проти таких засобів ведення війни. Доктор Муквеге допомагає жінкам з багатьох країн світу, зокрема й українкам. Він наголосив,[3] що російські окупанти роблять це не для того, аби отримати сексуальне задоволення, а щоб показати, що в них є влада і сила ментально знищити свою жертву. Принизити, щоб порушити здатність людей опиратися, щоб громада не могла чинити опір ворогу.

[1] https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_588

[2] https://totalaction.org.ua/war-news/185

[3] «Зґвалтування — це ще одна зброя проти українців». Нобелівський лауреат Деніс Муквеге вже 20 років бореться проти сексуального насильства на війнах — бліц «Бабеля», Оксана Коваленко, Дмитро Раєвський, babel.ua, 09.06.2022, https://babel.ua/texts/79686-zgvaltuvannya-ce-shche-odna-zbroya-proti-ukrajinciv-nobelivskiy-laureat-denis-mukvege-vzhe-20-rokiv-boretsya-proti-seksualnogo-nasilstva-na-viynah-blic-babelya

> *«Я спілкувався з кількома жертвами такого насильства в Україні. І я думаю, що те, що зараз відбувається в Україні — усі ці зґвалтування, те сексуальне насильство, що чинять щодо жінок і дітей — це справжній інструмент і зброя війни. Це війна, яка відбувається на тілах жінок»*, — підкреслив Деніс Муквеге.

Визначити точну кількість жінок, яких було зґвалтовано у звільнених та окупованих областях, зараз визначити неможливо. Про це заявив[4] начальник Головного управління Національної поліції в Київській області ***Андрій Нєбитов.***

> *«Щодо специфічних злочинів, таких як зґвалтування, інформацію ми бачили в соціальних мережах. Але на даний час можу вам сказати, що офіційно ця інформація не підтверджена. Немає звернень до поліції стосовно цих фактів.*
>
> *Але ми розуміємо, що ми не можемо зараз отримувати стовідсоткову інформацію з окупованих територій. Ми зможемо дати аналіз і чітку відверту відповідь тільки після звільнення цих територій. Коли люди опиняться в безпеці й зможуть дати нам відповідні свідчення»*, — прокоментував Нєбитов.

Втім слід враховувати той фактор, що не всі жертви готові розповісти про пережите. Водночас інформацію можна отримати з перехоплених розмов окупантів та з соціальних мереж.

Регіональна директорка Фонду зі Східної Європи, ***Джулія Валезе*** сказала, що попри те, що ООН не вдалося провести незалежну перевірку повідомлень про зґвалтування та сексуальне насильство в Україні, це не означає, що їх немає.

> *«Ми дуже добре знаємо, що війни у всьому світі супроводжуються сексуальним насильством. І ми повинні дуже, дуже*

[4] https://povaha.org.ua/yak-porushuyutsya-prava-ukrayinok-vid-pochatku-rosijskogo-vtorgnennya

> *чітко розуміти, що кожен випадок зґвалтування — це вже занадто багато. Навіть якщо їхнє кількісне визначення може бути утруднене»*, — наголосила Валезе.

Наразі у Головної військової прокуратури поки немає повної та достовірної інформації про системний характер фактів сексуального насильства під час війни на Донбасі, тому відповідні кейси для наступної передачі до Офісу прокурора Міжнародного кримінального суду не формувалися.

Водночас в парламенті на друге читання очікує законопроєкт про воєнних злочинців № 0892. Правозахисниця ***Олександра Матвійчук*** каже,[5] що цей закон матиме «охолоджувальний ефект», адже люди, які, зокрема, вчиняють сексуальне насилля над жінками, переконані, що вони ніколи не понесуть покарання та будуть амністовані.

> *«Ми проводили дослідження, і слідчі говорили, що „який сенс“ зараз їм „вкладатися“ у ці справи, тому що [злочинців] все одно амністують, це не міжнародний злочин. Ці люди в якийсь момент зрозуміють, що заховатися за путіним не вдасться, тому що кримінальна відповідальність — індивідуальна. Це приводить до тями, тому що людина починає замислюватися: „А може там щось зміниться?“, — в тій же самій росії. Це може зменшити брутальність порушення, а комусь — врятувати життя»*, — прокоментувала Матвійчук.

Дані зі звіту про сексуальне насилля під час війни на Донбасі, який готував Східноукраїнський центр громадських ініціатив, правозахисники передали до Міжнародного кримінального

[5] «Я ніколи не мовчатиму». За час війни на Донбасі сотні жінок стали жертвами насильства — що буде зі злочинцями?, Ірина Лопатіна, nv.ua, 19.06.2021, https://nv.ua/ukr/ukraine/events/viyna-na-donbasi-sotni-zhinok-stali-zhertvami-seksualnogo-nasilstva-shcho-bude-zi-zlochincyami-reportazh-nv-50062315.html

суду у Гаазі. Проте цей суд зосереджується здебільшого на основних командирах та організаторах, що перебували на керівних посадах під час воєнних конфліктів. Правозахисниця Олександра Матвійчук нагадує, що за злочини проти людяності та воєнні злочини амністія неможлива. А за Мінськими домовленостями Україна має ухвалити закон, що гарантує помилування причетним до подій в окремих районах Донецької та Луганської областей. Тому, якщо держава не імплементує міжнародне гуманітарне та міжнародне кримінальне право у своє законодавство, то може з'явитися необхідність цих людей амністувати, що не можна ні в якому разі допустити.

Разом з тим національне законодавство встановлює особливу відповідальність за насильство, вчинене в умовах війни. З позиції кримінального законодавства вважається,[6] що вчинення злочину з використанням умов воєнного стану належить до обставин, які обтяжують покарання. Тому якщо особа вчинила сексуальне чи інший вид насильства у період дії воєнного стану, то суд може призначити максимальний розмір покарання в межах санкції відповідної статті.

[6] jurfem.com.ua/vidpovidalnist-za-sexualne-nasylstvo

#STOPinfoterror

Центр протидії дезінформації при РНБО України інформує

РЕКОМЕНДУЄМО ПОСЛУГИ КОНСУЛЬТАЦІЙНОГО ЦЕНТРУ

#Язахищаюї

ЮрФем: підтримка

068-145-55-90

Юридична допомога постраждалим від сексуального насильства, зґвалтування, сексуальних домагань тощо, а також постраждалим від всіх видів гендерної дискримінації.

ЮРФЕМ.ua
Асоціація жінок-юристок України

Команда адвокаток Асоціації жінок-юристок України «ЮрФем» запустила[7] консультаційний центр «ЮрФем: Підтримка».

Постраждалі від сексуального насильства, зґвалтування, сексуальних домагань тощо можуть звертатись до «ЮрФем» у будь-якій доступній формі. Центр також працюватиме для тих, хто постраждав від гендерної дискримінації усіх видів.

[7] https://loyer.com.ua/uk/yurfem-zapuskaye-pidtrymku-dlya-postrazhdalyh-vid-seksualnogo-nasylstva

Якщо ви зазнали зґвалтування — звертайтеся за номерами:

102 — Національна поліція;

103 — Швидка медична допомога;

0 800 500 335 (зі стаціонарного) або 116 123 (з мобільного) — національна гаряча лінія із запобігання домашнього насильства, торгівлі людьми, гендерної дискримінації організації «La Strada Ukraine»;

096 755 02 40 — телефонна лінія Офісу генерального прокурора щодо злочинів, вчинених в умовах збройного конфлікту;

068 145 55 90 — телефонна лінія консультаційного центру «ЮрФем: Підтримка».

Римський статут розглядає зґвалтування як воєнний злочин (Статут МКС, ст. 8, п. 2 (b) (xxii)).

Нагадаємо, раніше Донбас24 розповідав про *завершення розбору завалів у Часовому Ярі*.[8]

ФОТО: з відкритих джерел.

[8] Рятувальники завершили розбір завалів у Часовому Ярі — відомо про 48 жертв, Еліна Прокопчук, donbas24.news, 14.07.2022, https://donbas24.news/news/ryatuvalniki-zaversili-rozbir-zavaliv-u-casovomu-yari-vidomo-pro-48-zertv

Про автора

Ольга Демідко

історик, викладач, екскурсовод, громадська діячка Маріуполя.

В 2013 році закінчила Маріупольський державний університет, магістр історії.

Працювала вчителем історії у СШ № 66, телеведучою Маріупольського телебачення, на посаді асистента кафедри соціальних комунікацій Маріупольського державного університету.

Координаторка проектів «Маріуполь – це Україна», «Малюємо заради миру», «Маріуполь туристичний». З 2017 р. – голова арт-центру «Театр всередині тебе». Здобула науковий ступінь кандидата історичних наук (прирівнюється до диплома доктора філософії). Наразі доцент кафедри культурології Маріупольського державного університету, який тимчасово розташувався у Київському національному університеті будівництва і архітектури.

Є автором більше ніж 200 публікацій наукового та публіцистичного стилю та монографії «Ілюстрована історія театральної культури Маріуполя» (2017 р.); а також редактором і упорядником декількох маріупольських видань, спрямованих на підтримку талановитої молоді Маріуполя: «Альманах конкурсних робіт учнівської та студентської молоді загальноміського конкурсу „Маріуполь – це Україна“» (2016 р.); Маріупольська розмальовка «Розфарбуй місто» (2016 р.); Збірка творчих робіт маріупольців «Мелодії незримих почуттів» (2016 р.).

Фейсбук: Olga Demidko

Блог: `https://mrpl.city/blogs/olga-demidko`

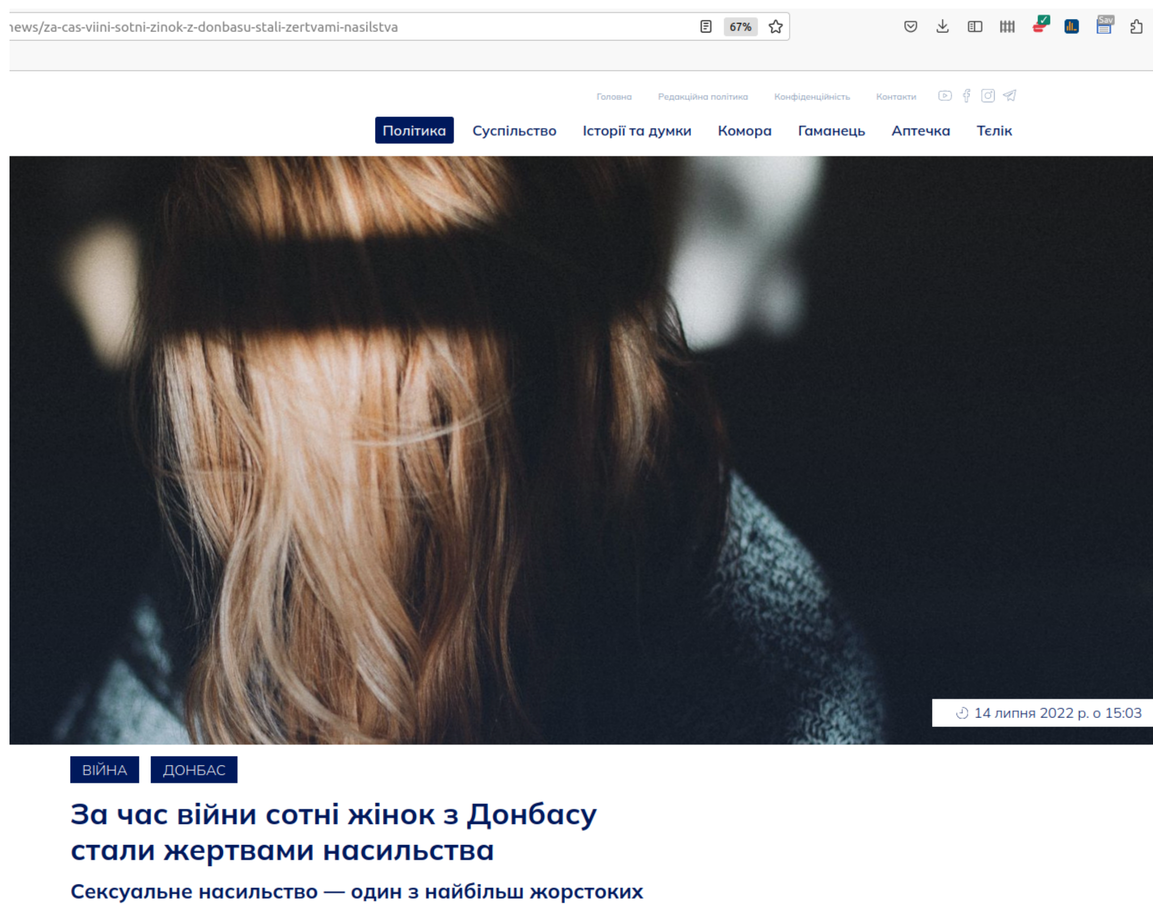
Ольга Демідко - публікації (Репозитарій МДУ)

Ольга Демідко - публікації (Інтернет-Архів)

Ольга Демідко - публікації (Google Scholar)

Ольга Олександрівна Демідко
кандидат історичних наук, доцент кафедри культурології
Маріупольський університет
Преображенська 6, місто Київ 03037

Скріншот - Оригінал

(1)

s/news/za-cas-viini-sotni-zinok-z-donbasu-stali-zertvami-nasilstva

ВІЙНА ДОНБАС

За час війни сотні жінок з Донбасу стали жертвами насильства

Сексуальне насильство — один з найбільш жорстоких інструментів війни, який набуває все більшого поширення на Донбасі

За майже шість років війни на Донбасі було зафіксовано більше 100 випадків актів сексуального насильства на Донбасі. Не виключено, що нерозкритих фактів подібних злочинів йде на тисячі. Навіть відомі випадки, коли дівчата і жінки після зґвалтування російськими військовими завагітніли.

Римський статут чітко визначає, що зґвалтування, примус до проституції, примусова стерилізація та інші види сексуального насильства, які становлять грубі порушення Женевських конвенцій (якщо вони скоєні в контексті збройного конфлікту та пов'язані з ним), є воєнними злочинами. Це означає, що особи, які вчинили такі злочини, можуть постати перед Міжнародним кримінальним судом.

Східноукраїнський центр громадських ініціатив повідомив, що сексуальне насильство в різних формах набуло свого поширення ще з 2014 року, з самого початку збройної агресії росії проти України, проте зараз кількість постраждалих зростає щодня. Лауреат Нобелівської премії миру 2018 року, гінеколог *Деніс Муквеге* отримав премію за те, що допомагав жінкам, зґвалтованим під час конголезьких війн. Муквеге почав допомагати жінкам з 1994 року, коли під час геноциду в Руанді на територію Заїру почали заходити озброєні загони чоловіків. Він став провідним експертом у світі щодо того, як лікувати наслідки сексуального насильства та одним з перших

(2)

ıs24.news/news/za-cas-viini-sotni-zinok-z-donbasu-stali-zertvami-nasilstva

насильство в різних формах набуло свого поширення ще з 2014 року, з самого початку збройної агресії росії проти України, проте зараз кількість постраждалих зростає щодня. Лауреат Нобелівської премії миру 2018 року, гінеколог ***Деніс Муквеге*** отримав премію за те, що допомагав жінкам, зґвалтованим під час конголезьких війн. Муквеге почав допомагати жінкам з 1994 року, коли під час геноциду в Руанді на територію Заїру почали заходити озброєні загони чоловіків. Він став провідним експертом у світі щодо того, як лікувати наслідки сексуального насильства та одним з перших заговорив про те, що військові ґвалтують не заради сексуального задоволення, а щоб залякати населення, і почав виступати проти таких засобів ведення війни. Доктор Муквеге допомагає жінкам з багатьох країн світу, зокрема й українкам. Він наголосив, що російські окупанти роблять це не для того, аби отримати сексуальне задоволення, а щоб показати, що в них є влада і сила ментально знищити свою жертву. Принизити, щоб порушити здатність людей опиратися, щоб громада не могла чинити опір ворогу.

> «Я спілкувався з кількома жертвами такого насильства в Україні. І я думаю, що те, що зараз відбувається в Україні — усі ці зґвалтування, те сексуальне насильство, що чинять щодо жінок і дітей — це справжній інструмент і зброя війни. Це війна, яка відбувається на тілах жінок», — підкреслив Деніс Муквеге.

Визначити точну кількість жінок, яких було зґвалтовано у звільнених та окупованих областях, зараз визначити неможливо. Про це заявив начальник Головного управління Національної поліції в Київській області ***Андрій Нєбитов***.

(3)

Визначити точну кількість жінок, яких було зґвалтовано у звільнених та окупованих областях, зараз визначити неможливо. Про це заявив начальник Головного управління Національної поліції в Київській області *Андрій Нєбитов*.

> «Щодо специфічних злочинів, таких як зґвалтування, інформацію ми бачили в соціальних мережах. Але на даний час можу вам сказати, що офіційно ця інформація не підтверджена. Немає звернень до поліції стосовно цих фактів.
> Але ми розуміємо, що ми не можемо зараз отримувати стовідсоткову інформацію з окупованих територій. Ми зможемо дати аналіз і чітку відверту відповідь тільки після звільнення цих територій. Коли люди опиняться в безпеці й зможуть дати нам відповідні свідчення", — прокоментував Нєбитов.

Втім слід враховувати той фактор, що не всі жертви готові розповісти про пережите. Водночас інформацію можна отримати з перехоплених розмов окупантів та з соціальних мереж.

Регіональна директорка Фонду зі Східної Європи, *Джулія Валезе* сказала, що попри те, що ООН не вдалося провести незалежну перевірку повідомлень про зґвалтування та сексуальне насильство в Україні, це не означає, що їх немає.

> «Ми дуже добре знаємо, що війни у всьому світі супроводжуються сексуальним насильством. І ми повинні дуже, дуже чітко розуміти, що кожен випадок зґвалтування — це вже занадто багато. Навіть якщо їхнє кількісне визначення може бути утруднене», — наголосила Валезе.

(4)

4.news/news/za-cas-viini-sotni-zinok-z-donbasu-stali-zertvami-nasilstva 80%

про зґвалтування та сексуальне насильство в Україні, це не означає, що їх немає.

> «Ми дуже добре знаємо, що війни у всьому світі супроводжуються сексуальним насильством. І ми повинні дуже, дуже чітко розуміти, що кожен випадок зґвалтування — це вже занадто багато. Навіть якщо їхнє кількісне визначення може бути утруднене», — наголосила Валезе.

Наразі у Головної військової прокуратури поки немає повної та достовірної інформації про системний характер фактів сексуального насильства під час війни на Донбасі, тому відповідні кейси для наступної передачі до Офісу прокурора Міжнародного кримінального суду не формувалися.

Водночас в парламенті на друге читання очікує законопроєкт про воєнних злочинців № 0892. Правозахисниця ***Олександра Матвійчук*** каже, що цей закон матиме «охолоджувальний ефект», адже люди, які, зокрема, вчиняють сексуальне насилля над жінками, переконані, що вони ніколи не понесуть покарання та будуть амністовані.

> «Ми проводили дослідження, і слідчі говорили, що „який сенс" зараз їм „вкладатися" у ці справи, тому що [злочинців] все одно амністують, це не міжнародний злочин. Ці люди в якийсь момент зрозуміють, що заховатися за путіним не вдасться, тому що кримінальна відповідальність — індивідуальна. Це приводить до тями, тому що людина починає замислюватися: „А може там щось зміниться?", — в тій же самій росії. Це може зменшити брутальність порушення, а комусь — врятувати життя», — прокоментувала Матвійчук.

Дані зі звіту про сексуальне насилля під час війни на Донбасі, який готував

(5)

.news/news/za-cas-viini-sotni-zinok-z-donbasu-stali-zertvami-nasilstva 80%

життя», — прокоментувала Матвійчук.

Дані зі звіту про сексуальне насилля під час війни на Донбасі, який готував Східноукраїнський центр громадських ініціатив, правозахисники передали до Міжнародного кримінального суду у Гаазі. Проте цей суд зосереджується здебільшого на основних командирах та організаторах, що перебували на керівних посадах під час воєнних конфліктів. Правозахисниця Олександра Матвійчук нагадує, що за злочини проти людяності та воєнні злочини амністія неможлива. А за Мінськими домовленостями Україна має ухвалити закон, що гарантує помилування причетним до подій в окремих районах Донецької та Луганської областей. Тому, якщо держава не імплементує міжнародне гуманітарне та міжнародне кримінальне право у своє законодавство, то може з'явитися необхідність цих людей амністувати, що не можна ні в якому разі допустити.

Разом з тим національне законодавство встановлює особливу відповідальність за насильство, вчинене в умовах війни. З позиції кримінального законодавства вважається, що вчинення злочину з використанням умов воєнного стану належить до обставин, які обтяжують покарання. Тому якщо особа вчинила сексуальне чи інший вид насильства у період дії воєнного стану, то суд може призначити максимальний розмір покарання в межах санкції відповідної статті.

Команда адвокаток Асоціації жінок-юристок України «ЮрФем» запустила консультаційний центр «ЮрФем: Підтримка».

Постраждалі від сексуального насильства, зґвалтування, сексуальних домагань тощо можуть звертатись до «ЮрФем» у будь-якій доступній формі. Центр також працюватиме для тих, хто постраждав від гендерної дискримінації усіх видів.

#STOPinfoterror

(6)

/za-cas-viini-sotni-zinok-z-donbasu-stali-zertvami-nasilstva

Постраждалі від сексуального насильства, зґвалтування, сексуальних домагань тощо можуть звертатись до «ЮрФем» у будь-якій доступній формі. Центр також працюватиме для тих, хто постраждав від гендерної дискримінації усіх видів.

#STOPinfoterror

Центр протидії дезінформації при РНБО України інформує

РЕКОМЕНДУЄМО ПОСЛУГИ КОНСУЛЬТАЦІЙНОГО ЦЕНТРУ

#Язахищаюїї

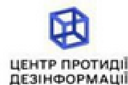
ЮрФем: підтримка

068-145-55-90

Юридична допомога постраждалим від сексуального насильства, зґвалтування, сексуальних домагань тощо, а також постраждалим від всіх видів гендерної дискримінації.

ЮРФЕМ.ua
Асоціація жінок-юристок України

(7)

Якщо ви зазнали зґвалтування — звертайтеся за номерами:

102 — Національна поліція;

103 — Швидка медична допомога;

0 800 500 335 (зі стаціонарного) або 116 123 (з мобільного) — національна гаряча лінія із запобігання домашнього насильства, торгівлі людьми, гендерної дискримінації організації «La Strada Ukraine»;

096 755 02 40 — телефонна лінія Офісу генерального прокурора щодо злочинів, вчинених в умовах збройного конфлікту;

068 145 55 90 — телефонна лінія консультаційного центру «ЮрФем: Підтримка».

Римський статут розглядає зґвалтування як воєнний злочин (Статут МКС, ст. 8, п. 2 (b) (xxii)).

Нагадаємо, раніше Донбас24 розповідав про завершення розбору завалів у Часовому Ярі.

ФОТО: з відкритих джерел.

Демідко Ольга

(8)